

БУДИМИР КОШУТИЋ
БРАНКО РАКИЋ
БОЈАН МИЛИСАВЉЕВИЋ

УВОД У ПРАВО ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА

Једанаесто измењено и допуњено издање

Проф. др БУДИМИР КОШУТИЋ
Проф. др БРАНКО РАКИЋ
Проф. др БОЈАН МИЛИСАВЉЕВИЋ

УВОД У ПРАВО ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА
ЈЕДАНАЕСТО ИЗМЕЊЕНО И ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ

Издавач

Универзитет у Београду – Правни факултет
Центар за издаваштво

За издавача

Проф. др Бојан Милисављевић, декан
Правног факултета Универзитета у Београду

Уредник

Проф. др Душан В. Поповић

© Универзитет у Београду – Правни факултет, 2025.

Сва права задржана. Није дозвољено да било који део ове књиге буде снимљен, емитован или репродукован на било који начин, укључујући, али не ограничавајући се на фотокопирање, фотографију, магнетни упис или било који други вид записа, без претходне сагласности аутора и издавача.

www.ius.bg.ac.rs

САДРЖАЈ

ПРВА ГЛАВА ЕВОЛУЦИЈА ИДЕЈЕ О ЕВРОПСКОЈ ИНТЕГРАЦИЈИ ДО ОСНИВАЊА ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА

1.1. Европа као простор предодређен за интеграционе процесе	9
1.2. Покушаји „интегрисања“ Европе насилним путем	10
1.3. Развој идеје о добровољном интегрисању Европе	13
А. Средњовековни пројекти	15
Пјер Ди Буа	15
Јиржи Пођебрадски (Пођебрад)	21
Б. Нововековни пројекти	26
Емрик Крисе	27
Максимилијан д Сили	30
Вилијем Пен	37
Опат д Сен-Пјер	41
Џереми Бентам	47
Имануел Кант	50
Сен-Симон	57
Прудон	65

ДРУГА ГЛАВА ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИОНА ИДЕЈА И МИ

2.1. Идеја о Сједињеним Европским Државама и ми: „То што се дешава у Србији показује неопходност Сједињених Европских Држава“	75
2.2. Черчил и Сједињене Европске Државе	75
2.3. Ранији поборници идеје о Сједињеним Европским Државама	79
2.4. Виктор Иго и Сједињене Европске Државе	83
2.5. „Убијају један народ“ – српско страдање и Сједињене Европске Државе	85
2.6. Југословенска подршка европском интеграционом пројекту Аристиде Бријана	88
2.6.1. Аристид Бријан, скривени лик из Шуманове декларације	88
2.6.2. Аристид Бријан, „апостол и ходочасник мира“	89

2.6.3. Аристид Бријан, „верни пријатељ нашег народа“	92
2.6.4. Аристид Бријан, „међу пропагаторима једне великодушне идеје“	95
2.6.5. Бријанов пројекат Европске федералне уније	99
2.6.6. Југословенска подршка Бријановом пројекту	113
2.7. Европа између функционализма и федерализма	119

ТРЕЋА ГЛАВА

3.1. Настанак и развој европских заједница	131
3.2. Проширење чланства	135
3.3. Јединствени европски акт и Уговор из Мастрихта	138
3.4. Основне реформе из Уговора из Мастрихта, други и трећи стуб Европске уније	142
3.5. Правна природа Европске уније	146
3.6. Уговор из Амстердама и Уговор из Нице	148
3.7. Лисабонски уговор и реформе у систему Европске уније	151
3.8. Брегзит – иступање Велике Британије из чланства Европске уније ..	155

ЧЕТВРТА ГЛАВА

ГЛАВНИ ОРГАНИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕОРГАНИЗАЦИЈА, НАДЛЕЖНОСТИ ФУНКЦИОНИСАЊЕ

4.1. Министарски савет	159
4.2. Европски парламент	162
4.3. Комисија	166
4.4. Европски савет	169
4.5. Европска централна банка	172

ПЕТА ГЛАВА

ПРИЈЕМ У ЧЛАНСТВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

5.1. Услови за пријем у чланство	175
5.2. Процедура пријема у чланство	177
5.3. Европска унија и Србија	179
5.4. Предприступна помоћ ИПА	184

ШЕСТА ГЛАВА

ЈЕДИНСТВЕНО ТРЖИШТЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ЊЕГОВЕ ОСОБИНЕ

6.1. Право конкуренције у Европској унији	191
---	-----

6.2. Злоупотреба доминантног положаја	193
6.3. Заштита потрошача и примаоца услуга у Европској унији	195

СЕДМА ГЛАВА ОСНОВНЕ СЛОБОДЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

7.1. Слобода промета робе	199
7.2. Слобода кретања лица и право настањивања	201
7.3. Слобода пружања услуга	204
7.4. Слобода кретања капитала	207
7.5. Право грађанства у Европској унији	209

ОСМА ГЛАВА РАДНО И СОЦИЈАЛНО ПРАВОУ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

8.1. Основни проблеми у области радног права Европске уније	216
8.2. Права радника у Европској унији према социјалној повељи	219

ДЕВЕТА ГЛАВА РАВОСУДНИ ОРГАНИ И ДРУГА ТЕЛА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

9.1. Суд правде Европске уније	224
9.2. Организација судске власти у Унији	227
9.2.1. Суд правде	227
9.2.2. Општи суд	232
9.2.3. Специјализовани судови	234
9.2.4. Функције Суда правде и Општег суда	235

ДЕСЕТА ГЛАВА ПОЈАЧАНА САРАДЊА У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

10.1. Еволуција појачане сарадње	239
10.2. Појачана сарадња после ступања на снагу Лисабонског уговора	242

ЈЕДНАНАЕСТА ГЛАВА ПРИМАРНО ПРАВО УНИЈЕ

11.1. Међународни уговори које су закључиле државе чланице као највиши правни извори у правном поретку Европске уније	246
11.2. Међународни споразуми	250

11.3. Општа правна начела (принципи) права уније.....	255
11.4. Секундарно право уније	257
11.5. Уредба („regulation“, „reglement“, „Verordnung“).....	258
11.6. Директива („a directive“, „la directive“, „die Richtlinie“)	260
11.7. Одлука	262
11.8. Препоруке и мишљења	263

ДВАНАЕСТА ГЛАВА СТВАРАЊЕ ПРАВА УНИЈЕ

12.1. Надлежност Уније.....	265
12.2. Начело ограничених овлашћења.....	267
12.3. Принцип (начело) супсидијарности.....	269
12.4. Принцип (начело) пропорционалности	274
12.5. Преемција и подела надлежности.....	275
12.6. Избор ваљаног правног основа.....	277

ТРИНАЕСТА ГЛАВА САВЕТ ЕВРОПЕ – ОСНИВАЊЕ, ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ

13.1. Комитет министара.....	280
13.2. Парламентарна скупштина.....	280
13.3. Европски суд за људска права.....	284
13.4. Европска слободна трговинска зона (EFTA) и европски економски простор (ЕЕА)	286
13.5. Организација за безбедност и сарадњу у Европи (OEBS)	289
КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	293